

After work

Vill du få nya upplevelser och intryck, roas för stunden eller lära för livet?

Då är föreläsningsserien After work något för dig! Torsdagar kl. 13.00 bjuds du på en timmes föredrag om kultur, konst och lokalhistoria från Jämtland, Härjedalen och södra Sápmi.

Du kan följa föredragen på plats på Jamtli i Östersund, på lokala mötesplatser runt om i länet eller digitalt hemifrån. Länk finns på arkivetiostersund.se – läs mer på baksidan!

Foto: Hallings foto, Östersund. Jamtlis bildarkiv

26 september Barnkolonier

Barnkolonier har funnits sedan slutet av 1800-talet men det var under 1930-50-talen som verksamheten stod på sin höjdpunkt. Då var syftet att rädda barnen undan tuberkulosen och se till att de ökade i vikt. Vi berättar mer om de initiativ som tagits i länet och den verksamhet som bedrevs både här och på andra håll i landet.

Mia Nilsson, arkivarie, Föreningsarkivet

3 oktober Kvinnliga konstnärer

Sophie Adlersparre (1808-1862)
självpporträtt, Nationalmuseum

I historieskrivningen har de kvinnliga konstnärerna ofta utelämnats eller ignorerats. De har dock alltid funnits där. I såväl strukturell som social motvind har många fantastiska konstnärskap blomstrat och imponerat. Här får vi bland annat stifta bekantskap med Sophie Adlersparre och Maria Wrangel, två konstnärer med anknytning till Östersund

Max Green Ekelin, konstpedagog, Jamtli

10 oktober Waldemar Gardham – pojken från Våvelstorpet

Waldemar Gard gjorde under sin levnad 1889 till 1970 en klassresa. Från ett torp vid fjällets kant till ett hemman i Oviken. Via underofficersskola i Östersund till utbildad präst och folkskollärare. Han var en framstående körsångare och medlem i OD-kören, körledare och organisatör. Han blev skolpräst och lärare i Lit och slutade sin karriär som lappfogde i Jämtlands län.

Kjell Ellert, lokalhistoriker, Hackås

17 oktober J. Eriksson - orgelbyggare och nothandlare

Foto:
Föreningen Gamla Östersund

Vid slutet av 1800-talet kom Jöns Eriksson från Ström att bygga en orgelfabrik i Östersund. Han utvecklade med tiden verksamheten till att även sälja noter, och kom för detta att bli en välkänd och hyllad Östersundsbo. Butiken lades ner först 1987 men få har uppmärksammat denna över 100 åriga verksamhet.

Per Lindberg, Jamtli

24 oktober En blind och vanartig lösdriverska

År 1880 skrevs Ingeborg Persdotter in i Lillhärdals husförhörslängd tillsammans med sina 6 barn. Hennes man, Olof Andersson, antecknade prästen som obefintlig. Året därpå noteras även Ingeborg och barnen som obefintliga med tillägget lösdrivare. Att vara ”kringstrykande, bettlare och lösdrivare” sågs inte med blida ögon av myndigheterna och var straffbart.

Jim Hedlund, arkivpedagog, Riksarkivet

7 november Samiskt motstånd genom historien

På 1720-talet gjorde myndigheterna ihärdiga försök att fördriva den sydsamiska befolkningen tillbaka till fjäl-len i Västerbotten. Samer och bönder gjorde gemensamt motstånd, men politiken resulterade till sist i det så kallade sockenlappssystemet. Det tidiga 1900-talets samepolitiska mobilisering utgick från sydsamiskt område. Den centrala frågan då var rätten till marken och den är lika aktuell idag.

*Camilla Olofsson Båatas,
handläggare för samiska frågor,
Sven Olofsson, forskare, Mittuniversitetet*

14 november Pigor och drängar i bondesamhället

Förr var det vanligt att man tog anställning som piga eller dräng hos en bonde i väntan på giftermål. Anställningarna var noggrant reglerade och fungerade som en slags arbetspraktik inför det kommande livet. I föredraget berättas om löner, arbetsvillkor och dagligt slit, men också om äldre tiders lärande, sociala system och föreställningsvärldar.

Amanda Vesterlund, historiker, Oviken

21 november

Bonde med veranda

Fotograf: Tina Ståhrén/Sandra Pettersson

I slutet av 1800-talet kom ett nytt byggnadsskick att bli stilbildande bland storbönder i Stugun. Stora träslott byggdes som skulle manifesteras det nya ekonomiska välståndet. Man ville visa på den nya livsstil som blivit möjlig tack vare att skogens värde ökat i spåren av trävaruförädling och timmerexport.

Olof Edin, 1:e antikvarie, Jamtli

28 november

Valmäsen, byn som dränktes och försvann

Få byar har en så känd början och slut som Valmäsen vid sjön Lossen i Härjedalen. Byn fanns mellan åren 1751 och 1962 - då Lossens vattenyta höjdes med 24 meter och dränkte byn. Föredraget beskriver hur människor levde och påverkades av den drastiska vattenkraftsutbyggnaden i området. Priset för kraften var att bygden offrades och Ljusnandalens natur förändrades hela vägen ända ner till havet.

Kerstin Myrtennäs, författare, Umeå
Jan Salomonsson, författare, Uppsala

5 december

Alkemisterna på Galhammar

En berättelse om två fritänkande militärer och vetenskapsmän i 1600-talets Jämtland och två arkeologers jakt på att alkemistiskt laboratorium. En historia fylld av svek, död och religiösa grubblerier samt ett alkemistiskt sökande efter de vises sten. Möt Mattias Franck (adlad Drakenstierna) och Anders Kempe, som båda i grunden var militärer men även typiska renässansmänniskor.

Anders Hansson, 1:e antikvarie/chefsarkeolog, Jamtli

Fotografierna tillhör, om inte annat anges: Riksarkivet, Föreningsarkivet, Jamtli eller föredragshållarna.

Önskemål och tips

Kommande program

Vi tar gärna emot önskemål och tips på föredragshållare och ämnen till kommande After work-föredrag! Mejla till: info@arkivetiostersund.se

Mer information

På hemsidan arkivetiostersund.se och Facebook, Arkivet i Östersund, finns aktuell information om After work-programmet och eventuella ändringar.

Ta del av föredragen

På plats i Östersund

Föredragen hålls på Jamtli, i Rentzhogsalen. Biljett delas ut i receptionen med start klockan 11:45. Insläpp sker klockan 12:45 och programmet startar klockan 13:00. Biljetten är gratis!

Mötesplatser i länet

Föredragen sänds digitalt till lokala mötesplatser runt om i länet där du kan se föredraget tillsammans med andra. Ställ frågor till föredragshållaren via SMS: 073-086 14 05. På alla mötesplatser finns det möjlighet att köpa fika. Du hittar din närmsta mötesplats på Arkivets hemsida: arkivetiostersund.se/forelasningar-after-work

Digitalt

Har du långt till närmsta mötesplats finns en direktlänk till föredraget på hemsidan ovan. Observera att du endast kan använda länken när föredraget äger rum.

Riksarkivet i Östersund

Arkivvägen 1, Östersund, 010-476 89 50, riksarkivet.se/ostersund

Föreningsarkivet i Jämtlands län

Arkivvägen 1, Östersund, 063-10 06 07, faj.se

Jamtli

Museiplan, Östersund, 063-15 01 00, jamtli.com

After work

Höstprogram 2024

Föreläsningsserie, torsdagar klockan 13.00
Kostnadsfritt. Ingen föranmälan.